

A Asociación Galega de Profesionais da Tradución e da Interpretación

PATRICIA BUJÁN OTERO

LARA SANTOS SUÁREZ

info@agpti.org

Introdución

A Asociación Galega de Profesionais da Tradución e da Interpretación (a seguir, AGPTI) é un colectivo de profesionais que exercen a actividade profesional de tradución e interpretación (a seguir, T/I), así como de persoas en formación, tituladas ou docentes de T/I. Estes profesionais desenvolven principalmente a súa actividade económica no mercado galego, moitos deles coa lingua galega como unha das linguas de traballo, aínda que non de forma exclusiva. A súa forma xurídica é a de asociación sen ánimo de lucro.

Nesta exposición facemos unha presentación da historia e fins da asociación, do seu xeito de traballar e mais –sen afán de exhaustividade– dalgunhas das actividades máis destacadas que a AGPTI desenvolveu nos seus distintos ámbitos de traballo.

Fundación

A AGPTI naceu a mediados do ano 2001, cando tres profesionais do ramo –que levaban xa uns anos desenvolvendo a súa actividade en Galiza tras nutrir as primeiras promocións de licenciadas en Tradución e Interpretación da Universidade de Vigo (a primeira promoción é do ano 1996)– ven a importancia de crear unha plataforma de traballo conxunto que apoie todas as persoas que exercen esta profesión en Galiza. Daquela existía xa a Asociación de Tradutores Galegos (a seguir, ATG), mais esta non era propiamente unha asociación profesional, senón unha asociación dirixida ao fo-

mento da tradución literaria (un dos seus proxectos máis visíbeis é a Biblioteca Virtual, Bivir¹), polo que os seus obxectivos e o perfil da xente asociada diferían das necesidades que tiña o colectivo profesional.

A decisión de fundar a AGPTI xorde da precariedade das condicións laborais e das dificultades do colectivo de profesionais da T/I para faceren oír os seus intereses naquelas instancias que poderían provocar un cambio na situación. A isto unen o compromiso coa lingua galega, conscientes da gran relevancia da T/I como motores da normalización do idioma: xa que o prestixio do galego depende do seu emprego como vía de comunicación en todos os ámbitos da sociedade (non de forma exclusiva na tradución editorial, senón moi especialmente en conferencias, intercambio científico e técnico, transaccións económicas...), o seu uso no intercambio con outras linguas e culturas sen idiomas ponte é fundamental. Esas tres profesionais (Lara Santos, María Reimóndez e Saleta Fernández) foron as artífices daquela idea fundadora e as impulsoras das numerosas iniciativas que viñeron despois, apuntaladas no traballo desinteresado e nunha gran capacidade para animar a xente a participar nelas (na actualidade, a asociación conta con 135 socias e socios) para que aquel proxecto común se fose abrindo camiño e medrando até se converter nun referente indiscutíbel, tanto para quen xa exerce a profesión como para os futuros profesionais da T/I en Galiza.

Características

Canto á base asociativa, os estatutos da AGPTI contemplan tres categorías de socios: socias de pleno dereito, que serán profesionais en activo (ben por contra propia, ben por conta allea); estudantes, titulados e docentes de T/I, e convidadas (unha categoría especial reservada para axentes ligados dalgún xeito ao mundo da T/I). Os estatutos foron modificados recentemente (na asemblea xeral de socias e socios que tivo lugar o 13 de abril de 2012 en Compostela) e o principal cambio introducido foi a ampliación de requirimentos segundo tipo de asociados indicado. Concretamente, na anterior redacción só se incluían os licenciados en T/I, pero dados os recentes cambios no sistema universitario, así como o interese de titulados en T/I noutros países (Portugal,

¹ Pódese consultar unha descrición das características, a historia e o traballo da Asociación de Tradutores Galegos en A. Álvarez Luga (2011): «La Asociación de Tradutores Galegos (ATG)», en A. Luna / S. Montero / L. Valado (eds.): *Translation Quality. Assessment Policies from Galicia*: 179-187 (Bern: Peter Lang). O enderezo web da Biblioteca Virtual de Literatura Universal en galego é <<http://www.bivir.org>>.

Arxentina...) por pertenceren á AGPTI, ampliouse o abano coa inclusión dos graduados en T/I e os docentes en T/I. Actualmente, a asociación conta con 135 persoas asociadas, a metade das cales son profesionais.

Conforme aos seus estatutos, os obxectivos e fins da asociación son once:

1. Contribuír á mellora das condicións laborais das/os tradutoras/es e intérpretes no mercado galego a través da relación con empresas, clientes e institucións implicadas na actividade profesional da tradución e da interpretación.
2. Promover o uso da lingua galega no mercado da tradución e da interpretación en todos os sectores económicos galegos.
3. Proporcionar ás/aos profesionais da tradución e interpretación posibilidades de formación continuada non-formal.
4. Proporcionar un centro de recursos materiais e humanos para as/os profesionais da tradución e interpretación.
5. Proporcionar asesoramento legal, administrativo e de calquera outro tipo que as/os profesionais da tradución e da interpretación poidan precisar.
6. Organizar actividades formativas, divulgativas e culturais relativas á profesión.
7. Promover hábitos saudábeis no lugar de traballo e a adopción de medidas de protección fronte aos riscos laborais.
8. Fortalecer e consolidar a participación social e a calidade de vida das mulleres.
9. Promover a igualdade entre mulleres e homes, particularmente nos ámbitos laboral e profesional.
10. Propiciar as relacións con outras asociacións de profesionais da tradución e da interpretación, así como coas institucións relacionadas con estas actividades.
11. A asociación non ten fins lucrativos.

Áreas de traballo

Para abordar a consecución destes obxectivos, distinguimos as seis áreas de traballo seguintes:

- Documentación
- Estudo da situación do mercado
- Colaboración con outras asociacións do sector
- Visibilización

- Formación continua
- Busca de recursos e financiamento

O traballo dunha asociación sen ánimo de lucro como a AGPTI depende da capacidade de implicación das socias e socios no seu funcionamento. O funcionamento interno da asociación réxese polo traballo realizado polos membros da xunta directiva e os distintos grupos de traballo formados e que responden ás seis áreas de traballo antes indicadas: formación, actividades, financiamento, tradución literaria, T/I xurada e interpretación. En todos estes grupos participan diferentes socias e, cando menos, un membro da xunta directiva.

A seguir, iremos debullando cada unha das áreas de traballo e indicando algúns dos traballos desenvolvidos.

Documentación e estudo

Canto ao traballo relacionado coa documentación, destacan os estándares profesionais sancionados no ano 2003 pola asemblea xeral de socias e socios e que actualmente están en fase de revisión.² A elaboración dos estándares xorde da necesidade de explicar aos sectores económicos que demandan servizos de T/I e, en xeral, á sociedade, en que consisten estes servizos, cales son os parámetros polos que se debe rexer a relación entre clienta e profesional, e cal é a cualificación mínima precisa para poder prestalos con calidade. Para elaboralos partiuse da distribución dunha enquisa entre profesionais e empresas do sector da que se puideron obter datos reais sobre tarifas no mercado, campos de maior demanda, combinacións lingüísticas máis demandadas e o modo en que se desenvolve o contacto entre a profesional e a clienta. No momento da súa publicación, a AGPTI fixo unha campaña de envío masivo ás principais empresas de Galiza. Os estándares, porén, non van só dirixidos aos clientes, senón tamén aos propios profesionais, sinaladamente a aqueles que se inician no exercicio da profesión co fin de lles fornecer a información necesaria para estaren en posición de negociar un salario/unha retribución axeitada e condicións laborais dignas. Da man dos estándares vai a guía en forma de tríptico «Por que contratar un/ha profesional?», que tamén foi enviada a diferentes persoas/institucións posíbeis demandantes de servizos de T/I.

² Dispoñíbeis na sección «Documentos» da páxina web de AGPTI: <http://www.agpti.org/webuploads/documentos/arquivo/4f0ffa7f5f0a6-estandares_profesionais_agptipdf.pdf>

Outro dos proxectos que estamos a desenvolver nestes momentos, relacionado co labor de documentación e tamén na liña de ofrecer información útil para os futuros profesionais, é unha guía para o inicio da actividade profesional dirixida, fundamentalmente, a persoas en formación ou coa titulación recente. Cun ton menos formal do que requiren os estándares, nela presentamos as experiencias de socias e socios con certa traxectoria no sector, en que falan dos seus inicios e das vías que seguiron para chegar a establecerse no mercado. Convértese, así, nunha recompilación de boas prácticas e de modelos que, esperamos, sirva de inspiración e dea pulos e argumentos a quen adoita rematar a carreira e sentirse perdida ante a enorme oferta de mestrados e a cultura da «titulite», ante a dúbida de se especializarse ou non, ante o desánimo pola situación económica, ante frases como «non tes experiencia, así que che imos pagar pouco... e ben contenta que debías estar», que resultan fatais tanto para quen as asume como para todo o sector, xa que desvirtúa o valor deste traballo e xera situacións complicadas de competencia nun mercado rexido pola liberdade de tarifas e onde non é pouco habitual o intrusismo. Este documento estará pronto ao longo do ano 2013 e publicárase na páxina web.

Outros dos nosos documentos importantes son *Preguntas máis frecuentes sobre a tradución xurada en Galicia* e *Orientacións metodolóxicas para a realización de traducións xuradas*, ambos de acceso desde a sección «Documentos» da nosa web. O primeiro fai accesíbel a información espallada que existe sobre como habilitarse como tradutora ou intérprete xurada; o segundo constitúe unha guía baseada nas distintas solucións que as profesionais aplican no seu traballo.

Na área de estudo, temos basicamente tres liñas de traballo abertas. Facemos regularmente un estudo da situación do sector a partir de enquisas cubertas polas nosas socias profesionais.³ Outra das liñas é a de recompilación de información sobre o estado das cabinas de interpretación nas distintas instalacións que existen en Galiza (pazos de congresos, salas de conferencias, auditorios...) e nas que traballan as intérpretes de simultánea. As queixas recibidas a este respecto son numerosas e variadas: localización das cabinas fóra do lugar onde se produce o relatorio (e, polo tanto, sen a posibilidade de ver a persoa relatora e calquera material gráfico que empregue no seu discurso), problemas de acústica e interferencias, espazo reducido para o material de

³ O último publicouse a finais de 2011 e é da autoría da actual secretaria da asociación, Ruth Layús, quen contou coa colaboración de Saleta Fernández, vicepresidenta de AGPTI desde a súa fundación até o ano 2012 (ademais de na páxina web, achégase tamén como anexo a esta colaboración).

apoio (computador, dicionarios...) etcétera.⁴ Distribuímos entre as nosas socias que prestan este tipo de servizos unha ficha normalizada que cobren cada vez que se encontran ante unha situación que non cumpre os mínimos precisos para desenvolveren correctamente o seu traballo e que non garantan a súa seguridade e accesibilidade (ventilación, saídas de emerxencia...). O obxectivo é compilar a maior cantidade de datos posíbeis para poder iniciar o diálogo e a negociación coas empresas, clientes e institucións implicadas nesta actividade co fin de emendar as deficiencias detectadas.

Finalmente, malia que, como xa comentamos, existe en Galiza unha asociación que traballa especificamente no eido da tradución literaria, pareceunos tamén importante abordar esta cuestión atendendo ao número considerábel das nosas socias que prestan este tipo de servizos, mais facelo desde a perspectiva da profesional que vive desta actividade, fronte ao perfil de tradutor editorial esporádico que ten outra actividade económica principal e que no seu tempo libre se dedica á tradución literaria, ben por formar parte dun proxecto propio e persoal (en liña cun interese investigador, artístico ou literario), ben por querer acceder a un sobresoldo. Todas estas parécennos opcións perfectamente lícitas, mais observamos que interfieren nas condicións de traballo de todo o sector. Ademais, rexistramos algunhas das prácticas que se dan debido ás particularidades do sistema literario galego, como a falta dun lectorado sólido (e, polo tanto, de demanda) para as traducións ao galego e as diferenzas de perfís de tradutores que acabamos de referir (perfil de tradutor profesional fronte a tradutor-escritor). Este proxecto aínda está a nacer, mais agardamos poder facer achegas que permitan mellorar a situación, para o que será fundamental colaborar coa ATG e con grupos de investigación como BITRAGA, alén de crear sinerxías cos diferentes estamentos implicados: editoriais, clubs de lectores, empresas de distribución e venda de libros e institucións públicas e privadas.

Colaboración con outras asociacións do sector

Para a AGPTI é fundamental a colaboración con outras asociacións do sector. Neste sentido, forma parte da rede Vértice (www.redvertice.org), unha rede, sen forma xurídica expresa, que reúne diferentes asociacións do Estado e internacionais de profesionais de T/I e corrección. A rede Vértice botou a andar no ano 2009 cando Asetrad (Asociación Española de Tradutores, Correctores e Intérpretes) convidou di-

⁴ Lembremos que a norma ISO 4043:1998 é a que especifica as características xerais e de equipamento con que deben contar as cabinas de interpretación simultánea.

ferentes asociacións de profesionais do sector a unha reunión en Madrid co gallo da súa asemblea xeral, e que callou finalmente no ano 2010 coa sinatura en Vigo dun convenio-marco nun encontro organizado pola AGPTI e no que participaron representantes de todas as asociacións asinantes. A rede Vértice non só se sustenta no intercambio de información sobre boas prácticas, na reflexión e no debate ou nos acordos de condicións preferentes para a oferta formativa de todas as asociacións, senón, fundamentalmente, na capacidade para reaccionar en conxunto ante situacións de denuncia ou para levar á práctica iniciativas comúns. Neste sentido, podemos sinalar a elaboración dunha proposta de modelo de xestión da tradución e da interpretación xudicial para a transposición da Directiva 2010/64/UE, do 20 de outubro de 2010, relativa ao dereito á interpretación e á tradución nos procesos penais. Cremos que a proposta elaborada garantiría a profesionalidade dos intérpretes e tradutores, así como a existencia duns criterios que velarían pola calidade do servizo e, por tanto, pola garantía procesual do dereito á T/I para os xusticiábeis. Este documento foille presentado ao Ministerio español de Xustiza a finais do ano 2012 e nestes momentos estamos á espera de resposta.

Outra liña importante de colaboración –neste caso, a nivel europeo– é a aberta pola plataforma PETRA (Plataforma para a Tradución Literaria en Europa), da que forma parte a AGPTI. A raíz do congreso que tivo lugar en Bruxelas os días 1 a 3 de decembro de 2011 e que reuniu diferentes axentes relacionados coa tradución literaria de toda Europa (profesionais e asociacións, universidades, editoriais, fundacións culturais, institucións políticas...) para debateren a situación actual da tradución literaria en Europa, e das propostas elaboradas nese congreso nos diferentes grupos de traballo para unha mellora desa situación, redactouse unha guía que se publicou recentemente e que se pode consultar en www.petra2011.eu: *Towards New Conditions for Literary Translation in Europe. The PETRA Recommendations*. Comeza agora o traballo de facerlles chegar aos *policy makers* estas recomendacións. A AGPTI desenvolverá esta campaña para o ámbito galego ao longo do primeiro semestre de 2013.

Nestes anos, son xa varias as actividades que organizamos conxuntamente coa ATG, mais podemos destacar, das que xiraron ao redor do Día Internacional da Tradución, as homenaxes a diferentes tradutoras e tradutores do ámbito literario: Alexandra Koss en 2010, Marilar Aleixandre en 2009, Valentín Arias en 2008 e Fernando Pérez-Barreiro Nolla en 2007.

Un proxecto actual, que comezou a andar recentemente, é a colaboración con Tremédica (Asociación Internacional de Tradutores e Redactores de Medicina e Ciencias Afíns) para a organización das próximas xornadas internacionais de tradución médica, que

previsibelmente terán lugar en Vigo durante o segundo trimestre de 2014. Estas xornadas, que adoitan realizarse cunha periodicidade bianual, son un referente mundial e importante lugar de encontro para todas aquelas persoas que traballan no eido da comunicación científica.

Visibilización e outras actividades

A tradución é a lingua de Europa, como sinalou Umberto Eco, e máis aló diso podemos dicir que a T/I é a lingua do mundo; fainos avanzar e medrar grazas a que permite o intercambio en todas as áreas da vida social e cultural. Valórase aquilo que se entende, que se coñece, do que se aprecian as dimensións que comporta, por iso unha parte fundamental do noso traballo é o da visibilización, tanto da propia actividade como da figura da profesional. Traballamos distintas actividades neste eido, que se concretan fundamentalmente por volta de dúas datas: o Día Internacional da Tradución (30 de setembro) e o Culturgal, ou Feira das Industrias Culturais de Galicia, que ten lugar na primeira fin de semana de decembro en Pontevedra. Participamos nas últimas dúas edicións do Culturgal cun posto propio no que presentamos a asociación e o seu ámbito de traballo, mais no que tamén animamos á participación do público –conforme ao espírito que se respira nesta feira– ofrecéndolle diferentes actividades, como probas de interpretación *in situ* ou o noso concurso «Lost in Translation».

Porén, o Día Internacional da Tradución, ao que adoitamos referirnos como DIT, concentra a maior parte dos nosos esforzos de visibilización, e que non se restrinxen ao día específico en que se celebra san Xerome, senón que se distribúen ao longo dos meses de setembro e outubro. Podemos sinalar neste 2012 a organización do ciclo de cinema «Silencio... Tradúcese!», unha mostra sobre a representación da T/I no cinema, e que se desenvolveu todos os luns de outubro en Vigo e os dous primeiros do mesmo mes na Coruña, que organizamos conxuntamente co Cineclub Lumiere (Vigo) e para o que contamos co apoio do Concello de Vigo e o Centro Galego de Artes da Imaxe (A Coruña), así como o Goethe Institut de Madrid e a Embaixada de Suíza. Tamén neste 2012 organizamos en Compostela a mesa redonda «A tradución literaria: unha cadea de pensamento» en que nun contorno informal que deu pé á conversa falamos con diferentes axentes da cadea de pensamento que é a tradución literaria: Manolo Bragado como editor, John Rutherford como tradutor, Antonio Martín como corrector, Pablo Couceiro como libreiro e Concha Costas como lectora, todo isto moderado por Belén Regueira.

Outro dos foros en que participamos no ano 2012 foi na segunda edición da campaña «En galego tamén se fai ciencia» promovida pola Comisión Interuniversitaria de Política Lingüística e na que participaron como entrevistados Patricia Buján, en calidade de tradutora profesional e presidenta da AGPTI, e Michael Skinner, en calidade de intérprete e socio da AGPTI desde a súa fundación.⁵

Formación continua e apoio ás profesionais

Para calquera profesional, sexa do eido que for, un aspecto fundamental é a actualización continua, que no noso caso se concreta en catro ámbitos: especialización en tipos de tradución e servizos concretos (tradución xurídica, médica, corrección e ortotipografía...), ferramentas de produción que melloran o proceso de traballo e a calidade final (sóftware de tradución asistida –Trados, Transit XV, MemoQ–, utilización produtiva das ferramentas de ofimática...), técnicas con que coidar a saúde e mellorar o rendemento (técnica vocal para a interpretación, ergonomía no posto de traballo para a tradución...), así como mecanismos de autoafirmación e mellora das relacións con outros profesionais e con clientes (vías de *networking*, comunicación con clientes, presenza como marca e márketing...). Todo isto entra dentro dos obxectivos de traballo da área de formación e que pomos en práctica mediante a organización periódica de cursos (todos os casos concretos mencionados na anterior enumeración foron obxecto de cursos xa realizados). Esta oferta de formación continua complétase coa organización de pequenos obradoiros, charlas e faladoiros, como a mesa redonda «Problemática actual do sector profesional da tradución/interpretación» (2010), a charla sobre a Lei orgánica de protección de datos (2011, a cargo do avogado Mikel Zubigaray) ou o obradoiro sobre OmegaT (2012, a cargo do tradutor Fernando Moreiras).

A AGPTI tamén ofrece de balde asesoramento telefónico e por correo electrónico. De feito, son numerosas as consultas que recibimos de persoas que buscan un/ha tradutor/a ou intérprete. Así mesmo, a nosa actual páxina web, relanzada cun novo deseño a principios do ano 2012, inclúe na portada un motor de busca de profesionais que permite realizar unha procura guiada por servizos e combinacións lingüísticas, e que é sen dúbida unha ferramenta ben cómoda para os posíbeis clientes.

⁵ A presentación da campaña e todas as entrevistas están dispoñíbeis no seguinte enderezo: <<http://www.engalegotamensefaiciencia.eu>>.

Para rematar... e a seguir

O traballo dunha asociación como a AGPTI, sen ánimo de lucro, depende fundamentalmente da implicación das persoas asociadas, xa que todo o traballo que se realiza é de carácter voluntario, sen ningún tipo de remuneración. É certo que temos proxectos en marcha pendentes de conclusión debido á falta de material humano, mais estamos satisfeitas do aumento nos últimos anos da implicación das socias e dos socios, ben como do bo funcionamento en xeral dos grupos de traballo, un sistema que permite acoutar tarefas e fixar obxectivos a curto ou medio prazo e que, polo tanto, resulta alentador ante a perspectiva próxima no tempo de acadar resultados (trátase, sobre todo, dos grupos creados para a organización de cursos e actividades de visibilización). Máis complexos, no entanto, son aqueles cuxo fin é acadar unha mellora nas condicións mediante o diálogo cos estamentos responsábeis, mais no traballo de documentación de boas e malas prácticas, no traballo de reflexión, discusión e colaboración con outras asociacións, imos asentando bases sólidas con que abordar esta tarefa.

A pesar dos problemas que expoñemos, queremos deixar sempre claro que o noso traballo como asociación, que o noso ánimo por compartir e por dar a coñecer á sociedade que é o que facemos, que relevancia ten para ela e que ferramentas e medios precisamos para facelo ben, parte do noso total convencemento de que esta é unha profesión fermosa, unha profesión da que se pode vivir moi dignamente, e que ademais resulta enriquecedora en moitos aspectos, pero sobre todo porque ofrece unha aprendizaxe continua –cada novo proxecto de tradución ou interpretación é un novo reto e unha nova posibilidade de aprender–, e iso é fascinante.

ANEXO

Situación actual do sector da tradución/interpretación

PRESENTACIÓN

Durante o mes de novembro distribuímos entre as socias e socios da AGPTI unha enquisa para valorar a evolución do sector da tradución/interpretación nos últimos tres anos (2009/2011).

A través das impresións e experiencias de 22 profesionais da tradución e/ou interpretación, pretendemos facer unha análise da situación actual no sector.

Estas foron as distintas cuestións que se preguntaron na enquisa:

1. Notaches un descenso no volume de traballo dalgunha das empresas de tradución ou clientes finais cos que colaboras habitualmente?

1. a) En que sectores?

2. Tiveches que deixar de traballar para algún cliente...

...por impoñer unha baixada de tarifas?

...por falta de pagamento?

...por acurtar os prazos de entrega?

...por empeorar as condicións de traballo?

2. a) Que motivos aduciu o cliente?

3. En canto tempo adoitan pagarche as facturas os clientes desde o momento de entrega da tradución?

3. a) Notaches un aumento no prazo de pagamento das traducións?

4. Cal foi a evolución das túas propias tarifas nos últimos anos?

5. Segundo a túa experiencia, que aspectos valoran máis os clientes: calidade, prezo ou rapidez?

5. a) Cres que a calidade do traballo lles preocupa máis, menos ou igual ca antes?

Ademais engadiuse un campo ao final para anotar as observacións ou comentarios que cada profesional considerase oportuno.

A continuación presentamos a análise dos datos recollidos para cada pregunta.

ANÁLISE DOS DATOS RECOLLIDOS

1. Descenso do volume de traballo por sectores

Un 95% das e dos profesionais que contestaron á enquisa sufriron unha diminución no volume de traballo durante os tres últimos anos.

Os sectores nos que o descenso é máis acusado son a tradución xurada (nun 45% dos casos), as administracións públicas (36%), a automoción (27%) e o sector marítimo-pesqueiro (23%).

Tamén se aprecia unha diminución de traballo en áreas relacionadas coa medicina, a enxeñería, a tradución de software e as editoriais (diminución que afecta a un 14%-18% das persoas enquisadas).

En varios outros sectores notouse un moderado descenso: construción, educación, publicidade e márketing, dobraxe, e especialmente na interpretación e no turismo.

Algunhas das persoas enquisadas manifestan que o decrecemento de traballo é xeneralizado, e que afecta a todos os sectores nos que traballan.

Por outra banda, detéctase unha diminución de traballo a nivel local. A tendencia para certas/os tradutoras/es e intérpretes é a ter cada vez menos traballo en Galicia. Particularmente no campo da interpretación, parece ignorarse a presenza de profesionais na nosa comunidade autónoma, polo que o traballo acaba marchando a Madrid ou Barcelona. E nalgúns casos concretos como no sector da automoción, obsérvase unha diminución do traballo ofrecido por axencias españolas ao tempo que aumenta o solicitado por axencias estranxeiras.

2. Abandono de clientes

A metade da xente que contestou a enquisa viuse nalgunha ocasión obrigada a deixar de traballar con algún cliente, pero trátase sempre de casos excepcionais.

A razón máis frecuente para terminar a relación comercial cun cliente é a imposición de baixada de tarifas (que afecta a un 50 % dos casos), seguido da falta de pagamento (27 %) e da redución dos prazos de entrega (23 %).

O empeoramento das condicións de traballo está levando a deixar de colaborar con algún que outro cliente en casos como o de Lionbridge, onde se lle pide ao tradutor ou tradutora pagar para recibir encargos desa empresa.

Igualmente, no campo da interpretación houbo quen tivo que rexeitar algún traballo por preterir o cliente que unha soa persoa fixese máis horas de interpretación.

En canto aos motivos dos clientes para empeorar as condicións de traballo, hai quen o achaca á crise mundial, quen aduce que non pode pagar o servizo porque o cliente final tampouco lle pagou, e quen –dando ou sen dar ningunha explicación– simplemente busca outras persoas que cobrando menos, traballen máis horas ao día e na fin de semana ou acepten prazos de pagamento máis longos.

Por outra banda, a impresión que ten algunha das persoas enquisadas con respecto ás axencias de tradución é que en xeral reciben menos encargos, que os clientes finais lles piden maiores descontos nas tarifas e que teñen problemas de non pagamento ou retrasos por parte dos clientes. Con todo, opinan que algunhas axencias aproveitan a situación para impoñer tarifas máis baixas.

3. Prazos de pagamento

Para as persoas enquisadas o pagamento da maioría das facturas efectúase aos dous meses da realización do servizo (nun 37% dos casos). Tamén adoitan cobrarse as facturas aos 30 días da realización do servizo.

Non obstante, non chegan á metade os casos nos que o pagamento se produce dentro do prazo legalmente establecido de 30 días (só nun 41%). A maioría das facturas páganse aos dous, tres ou máis meses (59%).

Unha mínima porcentaxe das facturas (7% e 4%, respectivamente) cóbranse ao día seguinte ou aos 15 días de realizar o servizo.

Existe algún caso illado no que o pronto pago é a norma e non a excepción. Porén, a maioría de profesionais da tradución/interpretación (un 73% da xente enquisada) viuse sometida a aumentos no prazo de pagamento das súas facturas.

4. Evolución das tarifas fixadas por cada profesional

Só unha cuarta parte das persoas que responderon á enquisa (27%) subiron as súas tarifas desde 2009 e ningunha as baixou.

A tendencia xeral á hora de fixar as propias tarifas foi a de manterse inalteradas durante os últimos tres anos (73 % dos casos).

5. Aspectos máis valorados polos clientes

Segundo a experiencia das persoas enquisadas, o que máis valoran os clientes é o prezo do servizo (48%) seguido da calidade (30%), e preocúpanse algo menos pola rapidez (21%).

Tamén hai quen apunta que algúns clientes valoran os tres aspectos en igual medida, xa que queren traducións perfectas, baratas e no prazo máis axustado posible.

A sensación máis estendida é que a calidade ten para os clientes a mesma importancia que tiña antes (77%), aínda que case unha cuarta parte (23%) da xente opina que agora se valora menos.

Iso parecen evidenciar prácticas illadas como as dalgunha empresa que deixou de contratar profesionais da tradución, para pasar os seus textos por un programa de tradución automática e pagar unicamente pola revisión.

6. Denuncias sobre a situación

Entre os comentarios anotados ao final da enquisa, chámase a atención sobre o aumento de competencia desleal e a falta de ética profesional, tanto no campo da tradución como no da interpretación, por parte de persoas que sacan tallada das circunstancias a costa de traballar en malas condicións.

No campo da interpretación, denúnciase que a situación é crítica e cómpre que a AGPTI tome medidas urxentes para visibilizar o traballo e para mediar coas axencias para resolver a situación actual.

CONCLUSIÓN

Desde o ano 2009 véñse observando un descenso no volume de traballo que afecta en maior medida a todos os sectores, especialmente os de ámbito local.

Esta situación sófrena tanto os autónomos como as axencias de tradución, as cales, nalgúns casos obrigadas polas circunstancias e noutros por aproveitarse da situación, imponen un empeoramento das condicións de traballo de profesionais da tradución e da interpretación.

Moita xente do sector nalgunha ocasión viuse obrigada a deixar de traballar con algún cliente, principalmente por imposición dunha baixada de tarifas, e en menor medida por non pagamento, por unha redución dos prazos de entrega ou por pedir unha subscrición económica a cambio de traballo. De todos os xeitos, o abandono de clientes por calquera destas circunstancias son sempre casos excepcionais.

Outra das consecuencias da situación actual é o aumento nos prazos de pagamento, que afecta a gran parte das e dos profesionais do sector. Menos da metade das facturas cóbranse no prazo legalmente establecido; a maioría das facturas abóanse dous, tres ou máis meses despois de realizar o servizo.

Todo isto fixo que as tarifas establecidas por cada profesional se mantivese invariable desde 2009 en tres de cada catro casos, a pesar da suba do nivel de vida. Só un/ha de cada catro profesionais da tradución ou interpretación subiu as súas tarifas neste período.

Tal vez pola situación de crise, o aspecto que máis valoran os clientes é o prezo. Así e todo, a calidade é o segundo aspecto máis valorado, por riba da rapidez, e a percepción da importancia sobre calidade, parece manterse igual para a maioría dos clientes.

Entre os comentarios anotados ao final da enquisa, chámase a atención sobre o aumento de competencia desleal e a falta de ética profesional, tanto no campo da tradución como no da interpretación, por parte de persoas que sacan tallada das circunstancias a costa de traballar en malas condicións.

No campo da interpretación, denúnciase que a situación é crítica e cómpre que a AGPTI tome medidas urxentes para visibilizar o traballo e para mediar coas axencias para resolver a situación actual.